

Annes AANRADERS

Anne Brylla, van kwekerij Mark en Rein Bulk, kijkt met een kunstenaarsoog naar planten. In deze aflevering buigt ze zich over de gecontroleerde chaos van een papiermoerbeï, de frisheid van een *Daphniphyllum* en de hypnotiserende perfectie van *Rubus lineatus*.

Tekst Hester van Gent Beeld Mark Bulk, e.a.

Rubus lineatus

"Ik zag deze *Rubus* voor het eerst in Arboretum Trompenburg, waar hij onder hoge bomen stond. Hij viel me onmiddellijk op. Volgens mij heeft hij het meest haarfijn gevouwen blad dat er bestaat; een mens zou het zo niet voor elkaar krijgen. Om iedere nerf zit een strakke vouw. Je wordt bijna gehypnotiseerd door de perfectie van de streepjes van het blad, waarvan de onderkant is bedekt met witte, zachte haartjes. Het nieuwe blad dat zich ontvouwt, is adembenemend.

***Rubus lineatus* valt onder de grote familie van de Rosaceae. Leuke familieleden zijn *Sorbus*, *Neillia* en *Sanguisorba*. Hij komt oorspronkelijk uit het oosten van de Himalaya, West-China, Nepal, Maleisië en Indonesië.** Zet hem een beetje beschermd en bedek de bodem in de herfst met blad, dan komt hij prima de winter door.

Rubus lineatus staat het liefst in de halfschaduw op rijke bosgrond, die vochtig is maar niet te nat. Hij doet het goed als onderbeplanting onder bomen, mits het daar niet te droog is. Het blijft een *Rubus*, dus er zijn wat nadelen, maar het is niet de lastigste onder de rubussen. *R. lineatus* woekert niet zo sterk en maakt minder lange ranken. Je kunt hem door snoeien goed in toom houden. Het is ook wel fijn dat hij amper doorns heeft. In de natuur kan *Rubus lineatus* 2 meter hoog worden, maar hier gaat hij meer de breedte in. Ik heb hem nooit hoger gezien dan 150 centimeter. Helaas heb ik hem nog nooit zien bloeien en vrucht zien zetten. Ik neem aan dat het daarvoor in Nederland te koud is. Maar als je het blad ziet, vergeet je alle nadelen!

***Rubus* is sowieso een waanzinnig mooi geslacht, met een enorme variatie in bladvormen. Je kunt gemakkelijk een bed vullen met alleen *Rubus* zonder dat het saai wordt.** Ik zou bijvoorbeeld *Rubus phoenicolasius* aanraden. En *Rubus henryi* var. *bambusarum*, een wintergroene rubus met glanzend blad dat aan de onderkant wit is, net als de takken. En dan *Rubus thibetanus* 'Silver Fern', met smalle zilverkleurige bladeren en - vooral in de winter - prachtig witte takken. Verder de hele mooie bodembedekker *Rubus nepalensis* met witte bloemen.

Tot slot *Rubus acuminatis*, een volle, wat hogere bodembedekker met glanzend blad. Als je deze zes rubussen met elkaar combineert, heb je eigenlijk alles: wintergroen en bladverliezend, bodembedekkend en omhoog groeiend, bloemetjes, vruchten en takken.

In een grote tuin met bomen kun je een onderbeplanting van *Waldsteinia* en *Rubus lineatus* maken. Daar steekt de *Rubus* dan mooi bovenuit. *Rubus lineatus* is echt een plant waarmee je kunt pronken. Je zult zien dat je botanische vrienden bleek worden van jaloezie als ze hem in je tuin zien staan. Hij spreekt voor zichzelf."

Daphniphyllum himalense var. *macropodum*

"Het verbaast me echt dat deze botanische variëteit niet bekender is. Het is een degelijke heester met een heel eigen sierwaarde, vooral van het blad. Je ziet gelijk dat hij bijzonder is. De wintergroene bladeren hebben paarsrode steeltjes. De heester heeft wat weg van een *Rhododendron*, maar door de kleur van de steeltjes - en omdat het blad lichter groen is - oogt hij frisser. Ondanks z'n exotische uitstraling past hij heel goed in een Nederlandse tuin. Het glanzende blad is jadegroen met een witte onderkant, de bloemknoppen zijn roze. De geurende bloemetjes, die in de vroege zomer verschijnen, zijn wit en niet heel opvallend. De bessen zijn donkerblauw.

De heester wordt 2 tot 2,5 meter hoog, maar groeit niet echt snel. Hij heeft zijn eigen familie, de *Daphniphyllaceae*, met in totaal zo'n dertig verschillende soorten. Het verspreidingsgebied loopt van Noord-India, China en Japan tot Korea. Om die reden vind je bij *Daphniphyllum himalense* var. *macropodum* veel verscheidenheid. Daar komt bij dat hij zich lastig via stek laat vermeerderen. Meestal wordt ie vermeerderd door zaad, wat sowieso variatie geeft. De heester stond lang bekend als niet zo winterhard, maar dat klopt volgens mij niet. Hij is juist prima winterhard. Op de kwekerij is hij jaren geleden een keer terug gevoren. Dat was na een hele zachte winter, die werd gevolgd door strenge vorst in het voorjaar. Alle andere winters heeft hij gemakkelijk doorstaan.

***D. himalense* var. *macropodum* is tweehuizig. Om redelijk zeker te zijn van bessen hebben we drie planten dicht bij elkaar gezet.** Met succes: het bleken twee vrouwelijke en één mannelijke plant te zijn, dus we hebben enorm veel bessen. Helaas vinden taxuskevers de struik ook leuk; ze nemen graag hapjes van de bladeren, maar hij wordt niet helemaal opgegeten. Halfschaduw vindt hij het prettigst, in de volle middagzon wordt het blad wat minder mooi. Zet hem in humusrijke, niet te droge grond en mest alleen bij als het blad wat geler wordt. Met deze struik kun je alle kanten op. Hij doet het goed in een border met andere mooie bladplanten, bijvoorbeeld *Fatsia japonica* 'Spider's Web'. Of combineer hem met mahonia's, dan heb je het contrast van het ovale blad van *Daphniphyllum* met het ingesneden, gestekelde blad van *Mahonia*. De keuze in mahonia's is enorm. *M. gracilipes* bijvoorbeeld, heeft paarse bloemen en mooi blauwachtig blad, dat aan de onderkant ook wit is. Of kies een cultivar van *Mahonia x media*. *Mahonia fortunei* 'Winter Prince' is ook mooi. Als je een rustiger, maar wel bloeirijk plaatje wilt, kun je er ook een *Geranium* of *Geum* onder zetten. Met z'n ronde, volle bouw heeft deze heester een eigen sierwaarde, maar hij kan ook heel goed de sierwaarde van andere planten onderstrepen. Hij valt wel op, maar niet overdreven!" ►

Foto: GAP Photos

Links Het fijn gevouwen blad van *Rubus lineatus*.

Rechtsboven De vrouwelijke planten van *Daphniphyllum himalense* var. *macropodum* krijgen bessen.

Rechtsmidden De bloemknoppen zijn roze.

Rechtsonder Het blad is jadegroen met een witte onderkant.

Broussonetia papyrifera 'Laciniata'

Deze papiermoerbei werd al rond 1830 in Frankrijk geselecteerd. Het is een opmerkelijk, bolvormig dwergstruikje, met een wirwar van smalle bladeren. De bladeren van *Broussonetia papyrifera* 'Laciniata' zijn eigenlijk niet veel meer dan een bladnerf met een klein streepje erlangs. Heel kunstzinnig. Omdat het er zoveel zijn, is het toch een vol struikje. Af en toe zitten er bladeren met andere vormen tussen. De grijze, groene en paarse kleuren geven de plant een beetje een melancholieke uitstraling, maar de somberheid neemt niet de overhand.

Ik heb hem nog nooit zien bloeien. De soort, een boom, bloeit wel en is tweehuizig. Een *Broussonetia* heeft dus óf alleen mannelijke óf alleen vrouwelijke bloemen. De mannelijke bloemen lijken op katjes, de vrouwelijke vormen roze, balvormige, eetbare vruchten. De cultivar 'Golden Shadow' heeft hetzelfde blad als de soort, maar dan geel. Die verdient zeker ook meer bekendheid.

***Broussonetia* komt uit China en Japan en is voldoende winterhard. Hij valt onder de Moraceae (moerbeifamilie). Bekende familieleden zijn *Ficus* (vijg) en *Morus* (moerbei). Een wat minder bekend familielid is *Maclura pomifera*.**

Omdat 'Laciniata' een dwergvorm is die niet hoger wordt dan zo'n 70 centimeter, is hij heel geschikt voor kleinere tuinen. Met z'n vlezige wortels verlangt hij een voedselrijke, vochtige maar voldoende doorlatende grond. Verder wil hij veel zon en ruimte. In een rotstuin past hij goed, mits de standplaats niet te droog is. Of creëer een eigen mini-wereldje en zet er lage planten onder, zoals *Pratia pedunculata*. De grijsbladige varen *Athyrium niponicum* past er vanwege de kleur ook mooi bij. Dat geldt trouwens ook voor roodbladige planten als *Acer palmatum* 'Hupp's Red Willow'. Of *Salix hylematica*, een platgroeïend wilgje met kleine, enigszins donkere bladeren. *Styrax japonicus* 'Wespelaar', met z'n bronsbruine blad is ook een mooie match. Je maakt met deze planten echt een bijzonder hoekje in je tuin. Als je het bolletje juist in de spotlights wilt zetten, kun je er een geelbladige heester achter zetten.

Eigenlijk is er geen enkele andere plant waarmee je deze moerbei kunt vergelijken. Bij ons staat hij achter op de kwekerij en elke keer als ik erlangs loop, valt me weer op hoe speciaal hij is; een gecontroleerde chaos in heel harmonische kleuren." *

DE KWEKERIJ

Boomkwekerij Rein en Mark Bulk in Boskoop (www.bulk-boskoop.nl) kweekt planten voor de groothandel, maar particuliere tuiniers zijn ook welkom. Informeer voor je bezoek wel even of de plant van je keuze ook beschikbaar is. Zie voor meer verkoopadressen www.plantago.nl.

Uiterst boven *Broussonetia papyrifera* 'Golden Shadow'.

Boven Bloeiende *Broussonetia papyrifera*.

Links *Broussonetia papyrifera* 'Laciniata'.